

К. е. н. Михайленко О. Г., Ільченко Н. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ ХАРАКТЕР ЕФЕКТИВНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ
ЗА МІЖНАРОДНИМИ РЕЙТИНГАМИ**

Соціально-економічні рейтинги є сучасним способом міжнародної конкуренції, зручним і практичним механізмом для прийняття рішень. При розробці своєї національної стратегії розвитку Україна і Польща керуються цими рейтингами, і собі за мету ставлять поліпшення соціально-економічних показників в міжнародних рейтингах.

Слід підкреслити, що міжнародні соціально-економічні рейтинги є категорією відносною, з чого випливає, що їх треба вивчати завжди в зіставленні з іншими країнами. При формуванні «Української стратегії сталого розвитку 2020» багато аспектів були сформовані на основі польської стратегії. Порівняння стратегій за міжнародними рейтингами дозволяє виявити сильні і слабкі аспекти.

Ключовими оцінками, які в даний момент активно використовуються і фігурують в міжнародній практиці, є рейтинг:

– глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), проводиться з 2004 р Всесвітнім економічним форумом спільно з мережею партнерських організацій провідних дослідницьких інститутів і компаній в країнах, аналізованих у звіті [1];

– економічної свободи (Index of Economic Freedom) з 1995 р, випускається фондом The Heritage Foundation (Вашингтон) за участі та підтримки The Wall Street Journal [2];

– національного добробуту (Legatum Global Prosperity Index), з 2008 р проводиться британським незалежним науково-дослідницьким інститутом Legatum [3].

Таблиця 1. Місце Польщі і України в рейтингу глобальної конкурентоспроможності

Роки	Місце Польщі в рейтингу	Місце України в рейтингу	Кількісне вираження індексу для Польщі	Кількісне вираження індексу для України	Всього країн в рейтингу
2014-2015	43	76	4.5	4.1	144
2015-2016	41	79	4.49	4.03	140
2016-2017	36	85	4.56	4	138
2017-2018	39	85	4.59	4	137
2018-2019	37	57	68.2	83	140
2019-2020	37	57	68.9	85	141

Можна спостерігати позитивну динаміку зростання глобальної конкурентоспроможності Польщі з самого її вступу в ЄС. Польська економіка постійно нарощує свій потенціал з 2004 року. Динаміка українського рейтингу конкурентоспроможності не є стабільним. Це є наслідком як низького рівня економічного розвитку, що вимагає наздоганяти західноєвропейські країни, так і економічної політики, що проводиться для забезпечення динамічного розвитку підприємництва. Рівень конкурентоспроможності України стримують макроекономічна ситуація, стан фінансової системи і якість інститутів.

Як і в минулому році, наша країна набрала 57 балів зі 100 можливих. Однак, на відміну від 2018 року, позиція погіршилася на 2 ступені.

Наступним важливим рейтингом є індекс економічної свободи країни. Починаючи з 1995 р експерти «The Wall Street Journal» і дослідницького центру «The Heritage Foundation» щорічно публікують дані про рівень економічної свободи в різних країнах світу. В даний час індекс економічної свободи є одним з найбільш популярних інструментів аналізу економічної політики держав [2]. Показано, що індекс економічної свободи, щорічно розраховується для більшості країн світу, описує також інші види свободи і може використовуватися для комплексної характеристики рівня свободи в країні.

Сама по собі свобода є важливою цінністю, а економічна свобода є життєво важливою рушійною силою для створення багатства, яке робить можливим широкий спектр важливих економічних і соціальних досягнень, за допомогою яких ми вимірюємо прогрес людського суспільства. Очевидно, що

економічна свобода – це щось набагато більше, ніж просто бізнес-середовище, в якій можуть процвітати підприємництво і процвітання. Польща на відміну від України нічим не відрізняється від більшості країн ЄС. Її бал зменшився на 0,7 бала в порівнянні з попереднім роком. Треба відмітити, що позитивна економічна репутація Польщі була зароблена завдяки структурним реформам: лібералізації торгівлі, низьким податкам, а також сприятливим для бізнесу нормам.

Таблиця 2. Рейтинг економічної свободи у країнах Центральної та Південно-Східної Європи

Країна	Позиція у світовому Рейтингу 2019	Позиція серед європейських країн 2019	Кількісне вираження Індексу 2019
Польща	46	23	67.7
Україна	147	44	52.3
Болгарія	37	19	69.1
Словакія	65	32	65.1
Літва	21	12	74.2

Україна єдина серед європейських країн залишається в найбільш економічно невиліній групі. Незначне поліпшення спостерігається в таких показниках, як розмір уряду, надійні гроші і свобода міжнародної торгівлі, тоді як правова система і регулювання пішли на спад. Варто відзначити, що найгіршою ситуація з надійними грошима (159-е місце в світі) і регулювання (125-е місце), а найкращою – з розміром уряду (43-е місце).

Наступним, рейтингом є індекс національного добробуту. Вивчення динаміки і оцінка рівня національного добробуту, його прогнозування надзвичайно важливо для сталого, збалансованого і поступального розвитку суспільства в цілому.

Індекс складається на основі безлічі різних показників, об'єднаних у дев'яти категоріях, які відображають різні аспекти життя суспільства і параметри суспільного добробуту: економіка, підприємництво, управління, освіта, охорона здоров'я, безпека, особисті свободи, соціальний капітал, екологія [4].

Польща – країна, яка перебуває на межі входження в топ-30 світових лідерів, яка за останнє десятиліття домоглася скромних успіхів у забезпеченні свого процвітання, але як і раніше займає 36-е місце, в топ час як Україна аж на 86 місці.

Таблиця 3. Рейтинг національного добробуту країн, що приєдналися до ЄС в 2004 і України

Країна	Позиція у світовому рейтингу		Кількісне вираження індексу	
	2009-2010	2019-2020	2009-2010	2019-2020
Польща	36	36	66,50	66,94
Україна	86	98	58	54,2
Естонія	22	21	76,20	76,31
Латвія	34	35	69,70	69,94
Літва	38	33	67,50	70,16

Україна за 10 років опустилася в рейтингу на 10 позицій. Найвищу в цьому році оцінку Україна отримала за освіту (37-е місце) й умови життя (69-е), найнижчу – в категорії «соціальний капітал» (міжособистісна довіра, довіра до інституцій) (148-е) і за рівнем особистої безпеки (145-е) й довкілля (127-е).

Протягом останніх п'яти років ми тільки й чуємо про те, що українська стратегія національного розвитку є ефективно і соціально економічні показники піднімаються, добробут українців зростає, а інвестори вдень і вночі думають про те, як би зручніше вкласти гроші в нашу країну. Однак міжнародні рейтинги, складені різними закордонними експертами та організаціями, малюють зовсім іншу картину.

Аналіз позицій Польщі та України в світових рейтингах дозволяє зробити висновок про недостатню ефективність української стратегії розвитку. Незважаючи на те що в період з моменту початку реалізації стратегій позиції Польщі багаторазово зросли, а позиції України залишилися на попередніх місцях і говорить про неефективність її стратегії.

Список використаних джерел:

1. The Global Competitiveness Report [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report>

2. Index of Economic Freedom: [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://www.heritage.org/index/>
3. THE LEGATUM PROSPERITY INDEX [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://www.prosperity.com/>
4. Арабей Е. Новая европейская стратегия «Европа 2020» [Electronic Resource]. Mode of access: URL: <http://eulaw.ru/content/novaya-evropeyskaya-strategiya-evropa-2020>